

ÉPÍTÉSZE

ÚJDONSÁGOK

RÉSZLETEK

SZERKEZETEK

FELÜLÍRT METAFORÁK
REJTŐZKÖDŐ NAGYSÁG
AHOL ÉPÍTÉSZE, TÁJAT ÉS BORT IS ÉLVEZNI
CELEDSZÁLLÁSBÓL RENDEZVÉNYTEREM
LASSÚ ÉPÍTÉSZE
A FÜVESEMBER HÁZA
KEVESEBB GONDOLAT, TÖBB RÉSZLET
AZ IPARI ÖRÖKSÉG ÉS A MŰEMLEKI BEMUTATÁS
A SEMMI ÁGÁN ÜL SZÍVEM

www.tervlap.hu

Ára: 890 Ft

2015/6 / december

Pontosítás: A Metszet 2015/5 számának 67–69. oldalán megjelent Bede Béla: *Gyógyfürdők és gyógyszállók Magyarországon* című könyvismertetésben a 69. oldalon szereplő ábragyekékben a 3. és 4. ábra felirata felcserélődött. A Szigetvári gyógyfürdő kupolás gyógymedence a 3. képen, a szolnoki Tisza Szálló és Gyógyfürdő kupolás gyógymedencéje a 4. képen látható.

Levelezünk...

Csomas Zsófia Ybl-díjas építész, belsőépítész, érdemes művésztől kaptunk olvasói levelet a *Metszet* 2015/5 számában közölt, L. Simon László államtitkárral készült interjú kapcsán: *Az interjúban idézett: „egyik tagunk egyenesen azt mondta, hogy a Horthy-korszakot akarjuk itt restaurálni, de a beszélgetés folyamán visszakozott” mondat igazságtartalmához hozzátartozik, hogy a Horthy-korszakkal kapcsolatos kijelentést valóban módosítottam Monarchiára (mert én voltam a hivatkozott tag). Ez azonban nem jelenti azt – amit az interjú szövege sugall – hogy a Spanyol lovasiskola és az Őrség épületének visszaépítésével kapcsolatos negatív véleményem megváltozott volna. A két épület visszaépítését építészeti és történeti szempontból hibás, a Vár jövője felől pedig megalapozatlan és elhamarkodott döntésnek tartom.*

Fenti vélemény támogatására Roth János Ybl-díjas építész, egyetemi docens is írt nekünk levelet, többek között ezt: *...Ezért, mint a szakmai tanácsadók egyike, javaslom, hogy a következő szám a másik oldal véleményének kifejtéséhez biztosítson kellő médiafelületet. Ezzel a lap elkerülhetné az egyoldalú tájékoztatás vádját.*

Nos, természetesen minden szakmai hozzászólást, véleményt várunk, sajnos eddig csak a fenti néhány sor érkezett. Személyes beszélgetésekben érezhető igény a Hauszmann-bizottság tagjai részéről, hogy véleményük jusson el a döntéshozókhoz – ha ebben lapunk segíteni tud, állunk rendelkezésükre.

Az igazsághoz persze hozzátartozik, hogy magánlevélben és magánbeszélgetésben több tucatnyian gratuláltak a lapszámhoz, színvonalasnak, hiánypótlónak, rendkívül hasznosnak, szépnek stb. nevezve. No és az előfizetések száma is megugrott.

C S A N Á D Y P Á L

Kiadja az Artifex Kiadó Kft., 1119 Budapest, Pajkos utca 28. / 36-1-783-1711 / info@artifexkiado.hu / www.tervlap.hu, www.epitesimegoldasok.hu, www.kamaraikepzesek.hu / ISSN 2061-2710 / Terjesztő: Magyar Posta Zrt. / Hirdetésfelvétel, termékek: Berta Ágnes 36-20-396-5671, Sárdy Csaba 36-20-240-7232 / Alapító-főszerkesztő: Szende Árpád / Főszerkesztő, felelős kiadó: Csanády Pál 36-20-312-4514 / Főszerkesztő-helyettes: Katona Vilmos 36-70-236-2075 / Szerkesztő: Dobossy Edit / Szakmai tanácsadók: Csajbók Csaba, Cságyó Ferenc, Vukoszavlyev Zorán, Wesselényi-Garay Andor, Gáspár László, Nagy Sándor, Roth János; Czigány Tamás (Győr), Lengyel István (Debrecen), Patartics Zorán (Pécs), Ripszám János (Siófok) / Lapterv és nyomdai előkészítés: Csányi Tamás, xfergrafika.hu / Nyomda: D-Plus / Olvasószerkesztő: Hudáky Rita / Előfizetés egy évre: 4900 Ft, két évre: 8900 Ft, három évre: 11 900 Ft. Előfizetés kizárólag elektronikusan a tervlap építész közösségi portálon keresztül: www.tervlap.hu / Az építészeti alkotásokat bemutató cikkek lektoráltak.

T E R M É K E K

- 4 Egyedi megoldás – gallneukirchenei egyházmegye
 6 Esztétikus és biztonságos átjáróhíd expandált lemezből
 8 Allplan 2016: még egyszerűbb a modellezés
 10 BIM – kommunikáció az építész és a statikus tervező között
 11 **Mai szemmel** | Építész: **Menyhárd** István (1902–1969), **Semsey** Lajos (1920–2002)
 12 **A_pro'** / Köninger-Tátrai-Stein: Vadászkapolna, Göbös-major

M E T S Z E T

- 14 Felülírt metaforák | Építész: **Ekler** Dezső

K Ü L H Ö N

- 22 Rejtőzködő nagyság | Építész: **Archea** Associati
 26 Ahol az építészetet, a tájat és a bort is élvezni lehet | Építész: Brad **Cloepfil**
 30 Cselédszállásból rendezvényterem | Építész: Jan **Schröder**

T É M A : I P A R

- 32 Lassú építészeti | Építész: **Gereben** Péter, **Marián** Balázs
 36 A füvesember háza | Építész: **Krizsán** András
 40 Kevesebb gondolat, több részlet | Építész: **Olbert** Krisztián
 44 Az ipari örökség és a műemléki bemutatás
 48 „A semmi ágán ül szívem”

Z Ö L D R O V A T

- 52 Idegenvezetés egy szuperkockában

T E R V P Á L Y Á Z A T

- 54 Tervpályázatok
 56 A koppenhágai Trollbeads Ház nyerte a 17. Európai Réz az Építészeti Díjat

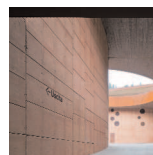
K Ö N Y V

- 58 Elkészült a Nemzeti építészeti politika
 59 1000 oldal? Kevés!
 60 Kaiser Anna: Építészgondolatok – Interjúk
 61 Önálló képregénykötettel jelentkezik az ArchMaaik, az építészképregények szerzője
 62 Ludmann Mihály: A magyar építészeti mesterei

A K T U Á L I S

- 64 Civilek a műemlékvédelemben és a Tizenkét pont – 27. OMK

- 65 **Abstracts in English**
 66 **Tervezők, szerzők**
 68 **Ciki**

A Metszet kedvezményrel fizethető elő a tervlap.hu/elfozetes oldalon!

A b s t r a c t s

OVERWRITTEN METAPHORS

14

WINERY, GYÓRÚJBARÁT, HUNGARY BY DEZSÓ EKLER

When asked to provide a building that is unforgettably special the result will need to stand out from the ordinary. The geometric form placed in a rolling landscapes is directly intended to catch one's eye, as is the choice of colour and scale. Metaphors relating the wine industry directly translated to built form.

HIDDEN GRANDEUR

22

WINERY, BARGINO, ITALY BY ARCHEA ASSOCIATI

This grand statement gives the feeling that the land has been peeled open to reveal a landmark project. In reality it might also be described as an act of camouflage to conceal a luxury complex. However the message is one of quality, prestige and market dominance. The game played with spaces, materials and technology do not attempt to recreate the original landscape as the intention is present a new attraction.

WHERE ARCHITECTURE, LANDSCAPE AND WINE MAY BE APPRECIATED

26

WINERY, DUNDEE, OREGON, USA BY BRAD CLOEPFIL

This winery being relatively small in scale offers a welcome alternative to some of its larger contemporaries. The soft use of materials and landscaping allow the visitor to meander, at free will, throughout creating public, semi public and private spaces.

FROM SERVANT'S QUARTERS TO FUNCTION HALL

30

ESTERHÁZY MANOR REFURBISHMENT, (KISMARTON) EISENSTADT, AUSTRIA BY JAN SCHÖDER

The basic concept of retaining original structural walls, clearing away all non-structural elements and providing a new roof have been undertaken as originally proposed. Clarity of materials has established a balance between the use black roofing, interior walls and natural stone, brickwork, all offset by minor acts of asymmetry and natural light.

SLOW ARCHITECTURE

32

SPA AND WINERY, EGER, HUNGARY BY PÉTER GEREKEN and BALÁZS MARIÁN

Often the logical solution to a problem can be found by slowing down a little and taking pleasure in what can be found at hand. The use of standard items, brass taps and old bricks for example, can suffice the creative urge to develop well informed spaces. Here the sense of place is the real dominating factor and motive behind works by this pair of young architects.

THE GRASSMAN'S HOUSE

36

HERBAL WORKSHOP, ZÁNKA, HUNGARY BY ANDRÁS KRIZSÁN

Traditional Hungarian architectural motifs have been used in this project to emphasis a sense of place and belonging in combination with modern environmental technological solutions providing an attraction which is both functional and ethical. This organic approach to agricultural development also assists in the building's primary function, herb garden and processing areas, and as a tourist attraction.

THINK LESS, DETAIL MORE

40

STRABAG TPA LAB, BUDAPEST, HUNGARY BY KRISZTIÁN OLBERT

To often a building might be over conceived in terms of theoretical experimentation, in this case standard ideas have been adopted as the normative as a means of avoiding problematic situations. The result being a highly functional facility that is correctly proportioned without need for further ado.

INDUSTRIAL HERITAGE AND THE PRESENTATION OF MONUMENTS

44

HOW OUR HERITAGE IS SENTENCED TO DEATH IN THE FORM OF MEMORIES BY TAMÁS MEZŐS

Industrial archaeology now appears as a curriculum subject at most of the worlds leading universities. Although Hungarian architecture has addressed this subject area it is still not recognised as part of the preservation of monuments process. The wealth of potential projects, in Budapest alone, is worthy of further research and investment as it can enrich the value of a nation's heritage.

UPON A BRANCH OF NOTHINGNESS

48

DEM SUPER COMPUTER STATION, UNIVERSITY OF DEBRECEN, HUNGARY BY MARCEL FERENCZ

Situated alongside a cube shaped research facility, designed previously by the same architect, this domestic scaled installation follows a similar aesthetic quality concealing the technology housed within. As the functional requirements of this building are provided the question arises of appearance, should a building's facade match its function? This is where the art of architecture come in – or the elemental beauty of building a cube.

AllesWirdGut

Az AllesWirdGut irodát a Bécsi Műszaki Egyetemen végzős Andreas Marth, Friedrich Passler, Herwig Spiegel és Christian Waldner alapította 1999-ben. Az iroda többek között az Ecola Award

2010; Best architects 11 gold; Pilgrampreis 2010, az Európai Bizottság 2012 Zöld Építészeti Díj, a luxemburgi „Prix Luxembourgais d'Architecture” díjazottja, közel negyven tervpályázat nyertese, számos távol-keleti és európai kiállítással büszkélkedhet. Nyolc országból negyven munkatársa van.

Archea Associati

Laura Andreini (Firenze, 1964), Marco Casamonti (Firenze, 1965), Giovanni Polazzi (Firenze, 1959) építészek a Firenzei Építészkaron végzetek, és 1988-ban alapították ugyanitt Studio Archea irodát. Silvia Fabi 1999-ben csatlakozott a céghez. Különböző léptékű tervezési munkáik mellett széleskörű tudományos tevékenységet is végeznek. Marco Casamonti a Genovai Egyetem Építészkarjának építészeti tervezés-professzora, Laura Andreini a Firenzei Építészkar kutatója. Marco Casamonti az Area magazin főszerkesztője, 1999-től Paolo Portugalesival együtt a Materia magazin társszerkesztője. Az iroda jelenleg Firenze, Milánó, Róma, Peking és Sao Paolo mellett Dubaiban is aktív, összesen mintegy 90 fővel.

Brad Cloepfil / Allied Works Architecture

Az Allied Works Architecture 1994-ben alakult, 35 főt foglalkoztat az oregoni Portlandban, és 15 főt New York városában, vezető tervezője Brad Cloepfil. Leginkább kulturális funkciójú épületeiről közismert, mint például a denveri Clyfford Still Museum, a Contemporary Art Museum St. Louis, a Museum of Arts and Design New Yorkban, a Seattle Art Museum, a Michigan Egyetem Museum of Artja, a Booker T. Washington Középiskola Performing and Visual Arts-a, mely a Dallas Arts District része, és a Schnitzer Center for Art and Design, mely a portlandi Pacific Northwest Colleg of Art része Oregonban. Portfóliójában található még lakóépületeket és irodákat is. 2011-ben munkásságáról kiadvány jelent meg Sandy Isenstadt és Kenneth Frampton írásaival. 2016-ban Case Works címen utazó kiállítása nyílik építészeti modelljeiből és rajzaiból a Denver Art Museumban. (fotó: Adrian Gaut)

Ekler Dezső

Az építészdiploma megszerzése után városszociológiával foglalkozott, majd néhány évig együtt dolgozott mesterével, Makovecz Imrével. 1991-ben önálló építészirodát nyitott. 1985 és 1998 között tanított a Magyar Iparművészeti Főiskolán és a Budapesti Műszaki Egyetem Városépítési, majd Építészettörténelmi Tanszékén. 1999-ben DLA mesterdiplomát szerzett, 2005-ben habilitált. 2000-tól tanít a győri Széchenyi István Egyetemen, ahol 2006 óta az Építészettörténelmi és Városépítési Tanszék vezetője. 2000 és 2012 között a Magyar Művészeti Akadémia

Bun Zoltán PhD

Építész, a Fírka Építész Stúdió Kft. projektvezető tervezője. 2005-ben diplomázott a BME Építésztechnológiai Karán, ahol diplomaterve kari különdíjban részesült. Ugyanitt, a Csonka Pál Doktoriskolát elvégezve 2012-ben védte meg „Az elmélet és a tervezés-módszertan változása a dekonstrukciótól a topografikus gondolkodás felé az ezredforduló építészetében” című doktori értekezését. Számos publikációja jelent meg építészeti szaklapokban és kulturális folyóiratokban, interdiszciplináris konferenciák résztvevője, meghívott oktatóként tanított a BME-n.

Burián Gergő

2008-ban szerzett diplomát a BME Építésztechnológiai Karán. Tanulmányai során félévathallgatáson vett részt a Miami University-n (Oxford, Ohio, Usa) és a Norwegian University of Science and Technology-n (Trondheim, Norvégia). 2008 óta a Mérték Építészeti Stúdió, Paulinyi-Reith műterem munkatársa, ahol több sikeres tervpályázat projektvezetője, majd 2013 óta műteremvezető. 2010 óta Breeam Nemzetközi minősítő. 2013-ban mérnök-közgazdász diplomát szerzett a Budapesti Corvinus Egyetemen. 2014 óta a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Építőművészet DLA képzés résztvevője.

Csanády Pál

1994-ben végzett a BME építészkarán, 1997-ben ugyanott a Rajzi és Formaismereti Tanszék PhD képzésén, Török Ferenc témavezetésével. 1997–2009 között az Alaprajz felelős szerkesztője, magántervező, 2010-től a *Metszet* és a *Tervlap.hu* főszerkesztője.

Csanády Gábor DLA

Építész, főiskolai tanár, a Csanády és Csanády Építész Stúdió ügyvezetője és vezetőtervezője, a Debreceni Egyetem Építésztechnológiai Tanszék vezető oktatója, a Szakrális Terek tantárgy alapító oktatója; kutatási témája a szakrális terek a Salamonai Templomtól a kortárs épületekig, a mai templomterek tervezési kérdései, cigányépítész, építészet és identitás. Az Építészeti Világszövetsége (UIA) „Spiritual Places” munkabizottságának tagja és rendszeres előadója.

Katona Vilmos

Építész, szakíró, a *Metszet* főszerkesztő-helyettese. 2008-ban szerzett diplomát a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Építésztechnológiai Karán. PhD fokozatát a kar Építészettörténelmi és Műemléki Tanszékén végezte ösztöndíjas kutató, számos külföldi és hazai tudományos szereplés (London AAA, Aberdeen RGU, Luzern HSLU, Basel SAM, Sevilla) után kapta 2014-ben. Kiemelt kutatási területe a kortárs liturgikus építé-

zet. Négy évig a Műegyetem és a soproni Alkalmazott Művészeti Intézet párhuzamos óraadója.

Mezős Tamás

Egyetemi tanár a BME Építészettörténelmi és Műemléki Tanszékén. A Műemlékvédelem graduális kötelező és a hozzákapcsolódó műemlékvédelmi vonatkozású tárgyak előadója, diploma és komplex tervezési feladatok konzulense. 20 éve irányításával megszakítás nélkül folyik a Tanszéken a Műemlékvédelem szakmérnöki posztgraduális képzés. Számos gyakorlati műemlék helyreállítás tervezője.

Mizsei Anett

BSC építésztechnológiai diplomáját 2010 júniusában vette át a SZIE Ybl Miklós Építéstudományi Karán. Ugyanebben az évben Junior Prima díjat nyert. 2013 februárjában végzett a PTE PMMK mesterképzésén, tervező szakirányon. Doktorandusz hallgatóként 2013 őszétől a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen folytat kutatói tevékenységet. Hallgatói éve alatt 2007-ben gyakornokként állt munkába a Rác fürdő építkezésén. A diploma megszerzése után a HMS Plan Kft. tervezőirodájában dolgozott. 2011-től foglalkozik építészeti írással, 2014 februárja óta épülettervezést oktat a SZIE Ybl Miklós Építéstudományi Karon.

tagja volt. Nemzetközi és hazai elismerésként Piranesi-díjat (1989), Palladio-díjat (1991), Ybl-díjat (1994) és Prima díjat (2003) kapott. Ember és háza címmel 2000-ben, Házak/Buildings címmel 2014-ben jelent meg könyve.

Ferencz Marcel DLA

A BME Építészmérnöki Karán 1997-ben Diplomadíjjal diplomázott. 1993 és 1994 között az Nashvillben (USA) gyakornok, 1999 és 2004 között a BME Rajzi Tanszéken oktat. 2012-ben habilitált építőművészet tudományágban. 1993-tól a Napur Építésziroda tagja. 2009-ben Pro Architectura díjjal jutalmazták. A 2006-ban tervezett Barakonyi-villát A Phaidon Atlas of 21st Century World Architecture nemzetközi építészeti lexikon mutatta be. Jelenleg a Debreceni Egyetem Műszaki Kara Építészmérnöki Tanszékén tanár, 2010-ben a 12. La Biennale de Venezia Magyar Pavilonjában rendezett kiállítás vezető építész és társkurátora. 2013-ban munkásságáért Ybl-díjat kapott. 2014-től a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja, 2015-től egyetemi tanár.

Gereben Péter

Építész, vezető tervező, 1998-ban végzett a BME Építészkarán, 1999-ben a stockholmi KTH-n. 2004-ben végezte el a mesteriskola XVII. ciklusát, 2007–2010 között a MOME doktori iskolájában DLA-képzésen vesz részt. 2000-től a Team-Pannonban, majd a Turányi és Simonnál, Kis Péter Építésműtermében, 2002–2008 között Gereben és Társai Építészirodában, 2010-től saját irodában, a Gereben Marián Építészeknél tervez. Számos pályázaton vett részt sikeresen.

Krizsán András DLA

1986-ban diplomázott a BME Építészkarán, 1986–92 között elvégezte a Vándoriskola I. ciklusát. 2009-ben Önkormányzati Főépítési szakmérnöki diplomát szerzett a BME Urbanisztikai Intézetében. 2014-ben DLA fokozatot kapott a Breuer Marcell Doktori Iskolában. A modern organikus építészet művelője. Középületeit és lakóházait több alkalommal Építészeti Nívódíjjal jutalmazták. 2006-ban települési értékvédelem és a települési környezetépítés területén végzett kiemelkedő, eredményes munkájáért Kós Károly-egyéni díjjal, valamint magas színvonalú építészeti alkotó munkássága elismeréséül 2012-ben Ybl Mikós-díjjal tüntették ki. A zánkai Új Nemzedék Központ épületét jelölték a „Mies van der Rohe” kortárs európai építészeti nívódíjra, és 2013-ban Pro Architectura díjjal tüntették ki.

Marián Balázs DLA

Pro Architectura díjas építész, vezető tervező, 1997-ben diplomázott a BME építészkarán, tanulmányokat folytatott Stockholmban, Lisszabonban, Londonban. 2004-ben végezte el a mesteriskola XVII. ciklusát. 2012-ben a New York Egyetemen végzett predoktori kutatást. Rövidebb ideig dolgozott a Török és Balázs műteremnek, Janesh Péternek és Karácsony Tamásnak, 1997–2002 között a Puhl Antal Építész Irodája vezető tervezője, majd a Kertész Építész Stúdió vezető tervezője, tulajdonostársa. Korábban a BME Középülettervezési Tanszékén, 2009 óta a MOMÉ-n konzulens. 2010-től saját irodában, a Gereben Marián Építészeknél tervez.

Olbert Krisztián

2000-ben végzett a BME Építészmérnöki Karán, 1998–1999 között Erasmus-ösztöndíjas az École d'architecture de Lyonon. 2002-ig a Mobilia Kft.-nél, azóta az Óbuda Építész Stúdió Kft.-nél tervez. Számos nagyléptékű társasháza valósult meg Budapesten, így a Garibaldi utcai apartmanház. Több pályázaton nyert megvételt.

Nyáry Erika

A BME Építészmérnöki Karán szerzett diplomát 2006-ban, és azóta Spanyolországban él. A magántervezés mellett építészeti rendezvényeket (kiállítás, konferencia, tanulmányút) szervez és szakíróként dolgozik, illetve külföldi ingatlanfejlesztő cégek magyar projektjeit koordinálja.

Timon Kálmán

Építészmérnök, független kutató, építészeti szakíró. 1965-től számos publikáció és könyv szerzője. 1992–1998 között Budapest XVIII. kerületének főépítész. 1998-tól 2002-ig a Magyar Építész Kamara kiadványainak szerkesztője. Az Amerikai Építésztervezők Intézetének (AIBD) tagja.

Urbán Erzsébet

2014-ben diplomázott a BME Építészmérnöki Karán. 2012–2013 között az Építészettörténelmi és Műemlék Tanszék demonstrá-

tora. Érdeklődési köre a kortárs közép-kelet-európai építészet és a magyar építészeti törekvések párhuzamainak keresése, a történelmi környezetbe való kortárs beavatkozások vizsgálata. 2015 óta az Épületszerkezettan Tanszék doktorandusza.

Vukoszávlyev Zorán

1996-ban diplomázott a BME Építészmérnöki Karán a Középülettervezési Tanszéken. Diplomadíjas, MTA-OTDT Pro Scientia Aranyérmes, Magyar Állami Eötvös Ösztöndíjas, MTA Bolyai Ösztöndíjas. 2003-ban PhD-fokozatot szerzett. Egyetemi docens a BME Építészettörténelmi és Műemlék Tanszéken. Számos magyar és nemzetközi konferencia előadója (Bangkok, Ourense, Washington, Kielce, Velence), építészeti szakíró. A „Kortárs holland építészet” című könyv szerzője, az „Új evangélikus templomok” társszerkesztője, a „Kortárs portugál építészet” társszerzője.

Wesselényi-Garay Andor

1994-ben diplomázott diplomadíjjal a BME Építészmérnöki Karán. 1995-ben saját építészirodát alapított Osváth Gáborral Gyár, majd 2001-ben önálló irodát W-G-A Psychodesign néven. 2000-től az Alaprajz, 2010-től a *Metszet* folyóirat külsős munkatársa, illetve tanácsadó testületének tagja, 2002-től az Atrium magazin építészeti főszerkesztője, 2006-tól pedig vezető szerkesztője volt. Közel háromszáz építészeti tárgyú cikk, esszé, kritika és tanulmány szerzője, a 2010-es Velencei Biennálé magyar kiállításának egyik kurátora. 2011-ig a Debreceni Egyetem Építészmérnöki Tanszékének főiskolai docense. Jelenleg a NYME-FMK Alkalmazott Művészeti Intézet egyetemi docense Sopronban.